Kritika 1987. 9. szám

Ágh Attila:„Nincs adózás képviselet nélkül!"

"Az elmélettörténet kimutatja, hogy e jelszó megfogalmazását John Locke liberális angol gondolkodó nézetei készitették elő, és konkrét megformálásához Thomas Paine angol-amerikai radikális demokrata röpiratai segitettek hozzá, mig végül az 1776 juliusában elfogadott amerikai Függetlenségi Nyilatkozatban ez a jelszó már kulcsmondattá és az Angliával való szembefordulás legfőbb legitimációjává vált." Jelszó eredetének bemutatása után a szerző annak a gyakorlati életben való felhasználását, értelmezését részletezi, a mai társadalmi életben.

"Az adózás semmiképpen sem szükithető le technikai kérdéssé, nagyarányu reformját, "bevezetését" semmiféle költségvetési hiány önmagában véve nem idnokolhatja. Az adózás ugyanis egy alapvető strukturális viszonyt, a civil társadalom és az állam viszonyát módositja, s ezzel automatikusan felveti az állami "főhatalom" legitimitásának és jogositványainak kérdését. A modern társadalomfejlődésben az adózásnak az a lényege, hogy egyben kifejezi a civil társadalom támogatását és konszenzusát, s ugyanakkor azt az igényét, hogy kontrollálni kivánja az államgépezet müködését, beleértve a költségvetési mechanizmusokat is." "Valójában senki se szeret csak adózni és nem képviseltetve lenni, s ezért a jelenlegi társadalmi-

gazdasági helyzetben előbb az embereket egy radikális váltás részletes programjával kellene megnyerni, és csak után az adózás mint áldozatvállalás szükségességére felszólitani. A tulságosan is hosszura elnyulott extenziv fejlesztési formák csődje következtében ugyanis széleskörü az aggodalom, hogy az adózás nem szolgál ujabb mozzanatként a meglévő alacsony hatékonyságu és pazarló mechanizmusok fenntartására: ezzel szemben a biztositékot megintcsak a képviselet adhatná."

Alkotmányunk értelmében a lakosságot érintő kérdésekben népszavazást lehetne - és sokszor kellene - elrendelni. Az előzetes széleskörü vita hiánya kizárja azt a lehetőséget, hogy a lakosság magáénak érezze ezek megoldását, nem pedig a hatalom által ráerőszakolt kényszermegoldásnak. Az adóreformot is egy ilyen "valódi népi vitának" kellett volna megelőznie - állitja Ágh Attila.

A kialakult helyzetet történeti tanulságokkal látja alátámasztva. A kialakult szocialista társadalmi-gazdasági modell "nincs adózás-nincs képviselet" elvének az idők folyamán bekövetkező változások szoritásában a "van adózás-nincs képviselet" elvének kell felváltania? Véleménye szerint nem ez a járható - és reméljük járt - ut, hanem a gazdasági reformokkal párhuzamosan haladó - inkább azt megelőző - társadalmi reformok utja. Ebben az esetben az állampolgárok sem tekintendők adóalanyoknak, hanem a változtatást bizalommal tekintő és igenlő közvéleménynek.

DEÁK ZSOLT